

Потрійний ювілей Владика Івана Мартиняка

У день празника Різдва св. Івана Хрестителя (24 липня) у перемиському соборі УГКЦ Преосвященний Митрополит-сенйор Архієпископ Іван Мартиняк, перший у післявоєнній Польщі єпископ для греко-католиків, відзначив свої три ювілеї: — 85-ліття від дня народження; 60-ту річницю від єрейських свячень; 35-ту річницю єпископської хіротонії.

Із празничної проповіді Вроцлаво-Кошалінського Владика Володимира Ющак: «Сьогодні відзначаємо особливі ювілеї владика-сенйора Івана Мартиняка. Не кожна людина, не кожен священник та не кожен єпископ може похвалитись такими ювілеями. Можемо напевно сказати, що це особливий знак Божого благословення та

признання за добре використання даного Вам, Владико Іване, проміжку часу в історії людства, в історії спасіння, в історії Вселенської Церкви та в історії нашої Церкви у Польщі. Від свого імені, а я переконаний, що можу це зробити, також від імені всіх тут присутніх та від імені тих, які сьогодні не змогли фізично прийти до перемиського архієпархіального собору, але єднаються з нами у духовний спосіб у молитві, хочу скласти Вам, від щирого серця гратуляції та побажання.

Пам'ятайте Владико, що крім радості з переживання сьогоднішнього свята, Ваші ювілеї є для Вас також великим зобов'язанням. Вам дано жити і діяти в особливо (Продовження на 7 сторінці)

У номері читайте:

- Святих славіх і всехвальних первоверховних апостолів Петра й Павла»
- Одне життя, одна правда
- Потрійний ювілей Владика Івана Мартиняка
- XXX, ювілейний, Фестиваль української акральної творчості в Білому Борі
- «Ми з терпеливістю очікуємо Ї заступництва»
- Срібний ювілей архиерейського служіння Владика Володимира Ющак ЧСВВ
- Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський
- ГУЛАГ
- Владика Мирослав Марусин (1924–2009)
- Церковний фонд (Fundusz Kościelny) і його ліквідація — точка погляду греко-католика
- Перша молодіжна піша проща до чудотворної ікони «Милосердя двері»
- Нова церква в Ельблонгу — освячена

Одне життя, одна правда

Декілька років тому відомий український інтелектуал висловив захоплення українською мовою, в якій «існує розрізнення між правдою й істиною. Того розрізнення немає в англійській, італійській, ідиші, німецькій, польській, французькій». На його думку «ототоження істини й правди є гріхом, в який впала європейська інтелектуальна традиція у XIX ст. І цей гріх називався позитивізмом: віри, яка заперечувала вартість богослов'я як науки, бо наука має займатися лише тим, що можна емпірично зверифікувати — тобто базуватися на позитивному знанні. Відповідно, Грушевський міг написати у передмові до своєї „Історії України-Русі”

цитату з Євангелія від Іоанна „Пізнайте істину, і істина визволить вас” (Іо. 8,32)».

П'ятдесят днів після Пасхи ми святкували Зіслання Святого Духа, якого в тропарі називаємо «Духом істини». Робимо це, бо сам Ісус назвав його (Ів 16, 13) Духом істини, який наведе нас на... І тут залежить від перекладу на українську мову. В офіційному греко-католицькому, Дух наведе нас «на всю правду», у виданому Українським Біблійним Товариством (переклав студит о. Рафаїл Турконяк) «поведе нас до повної істини», а в перекладі Ю. Л. Попченка (видавець: Global Bible Society, Skyland, USA 2021) (Закінчення на 2 сторінці)

Кондак, глас 2: Сильних і боговісних проповідників, найвищих апостолів Твоїх, Господи, прийняв Ти в насолоду дібр Твоїх і упокій, бо болісті їх і смерть прийняв Ти радше всяких плодів, єдиний Серцевідче.

«Днесь радісний празник засяяв усім країнам:
прецінна пам'ять премудрих і верховних апостолів
Петра й Павла»
(стиховна Вечірні празника)

«Святих славних і всехвальних первоверховних апостолів Петра й Павла»

Митрополит Андрей Шептицький про почитання Святих: «Йдучи дорогами, вказаними Церквою, — йдемо тудою, кудю йшли великі Апостоли: св. Петро, св. Павло, св. Андрей, св. Йоан, і всі вони — ті великі Вчителі, великі Святі, Христові Апостоли, а їх було 12. Тою дорогою йшли апостольські наслідники св. Богоносні Отці: Климентій, Ігнатій, Іриней, Кипріян, Василій, Йоан Золотоустий, Кирило один і другий, і багато — багато інших великих Святих і Учителів, що всі народи вели дорогою Божого Об'явлення до вічного спасення. Тою дорогою йшли св. Мученики, що свою кров проляли за святу віру, від первомученика великого Стефана [починаючи]. А в чергу через усі століття тисячі й мільйони їх проливали свою кров, щоб дати свідоцтво

правді Євангелія і правді св. Церкви. Аж до нашого св. Священномученика Йосафата й безлічі тих наших селян, що на Холмщині терпіли за віру й за віру вмирали. Одним словом, тою дорогою йшли всі Святі й ми безпечні, що йдучи тою самою дорогою, зайдемо до тієї мети, де й вони зайшли — до вічного спасення...

(1937 р. «До духовенства й вірних»)

* * *

Святим апостолам завдячуємо скарб Христової віри. Вони передали нам Христову науку, від них маємо святе Євангеліє й апостольські листи, вони покладали тривку основу під Христову Церкву.

Про велике значення святих апостолів для нас говорить слуга Божий

Митрополит Андрей Шептицький. «Апостоли в повному значенні того слова, — каже він, — є нашими батьками по вірі. Через їх руки Бог дав людству й кожному народові у християнській Церкві все, що належить до Божої апостольської традиції. У своєму аскетичному житті, як і в проповіді, не можемо, отже, забувати, що все маємо з їхніх рук. Їх апостольським трудам і їх молитвам завдячуємо все, що маємо... На перше місце висувається святий апостол Павло, який у своїх Посланнях дав Церкві таке рясне Боже Об'явлення й такі рясні Божі науки... Круг церковного року висуває на перше місце апостола Петра, призначаючи йому два дні в році — Поклін його кайданам 16 січня і 29 червня» (Про Почитання святих, 1941).

Східна Церква з великою урочистістю святкує 29 червня празник, який в наших богослужбових книгах має таку назву: «Святих славних і всехвальних первоверховних апостолів Петра й Павла». Обидва ці апостоли визначні своїм характером, своєю ревною апостольською працею та своїм великим культом у Святій Церкві.

(ред.)

Одне життя, одна правда

(Продовження з 1 сторінки)

наставить «на всю істину». В грецькому тексті «*pneuma tes aletheias*» поведе до «*aletheia pases*».

Наявність двох слів на окреслення того, на що в їхніх мовах існує одне, спонукає дослідників російської дійсності до цікавих висновків. Відомий французький філософ Ален Безансон (1932–2023) в «Святій Русі», в розділі «Православ'я», написав: «Істина є чимось менш достойним, ніж правда. Спотворення цієї буденної істини немає значення, бо над нею сяє правда, як прибіжище. Саме це дозволяє росіянам широко брехати, так з цілого серця (що помічають чужинці)». І саме тут француз бачить корінь роздвоєння дійсності і глибинної російської брехні. Інший західний європеець, Ганс Боланд, відомий нідерландський філолог-славист, в книжці «Моя російська душа», написаній після кількох років проживання в Росії, аналізує особливості російської мови. Її ідіосинкразії не перестають його дивувати: «До найбільш божевільного мудрагельства

нашого індоєвропейського небожа належить синонімічна пара „істина-правда”. Обидва іменники означають правду. Різниця між ними в тому, що „істина” живається на означення правди у християнстві, а „правда” — правди комунізму. Хто здатен вигадати геніальніший метод, щоб пом'янути місцями правду і брехню?». Як видно, добрі знавці Сходу в питанні значення слів доходять до протилежних висновків. Для Безансона «правда» є неосяжною, віртуальною цінністю, Боланду вона асоціюється з забріханістю комунізму.

Щодо відсутності «істини» в польській мові все не так просто, як сказав український мислитель. Вавжинець Римкевич, перекладач творів Мартина Гайдегера, в «Словнику понять філософії Гайдегера» помістив слово «*iscizna, die wahrheit*». Читаємо там, що «*słowo „iscizna”*» є давнім польським словом, яке окреслювало дійсну правду або правдиву дійсність. Було також в інших західнослов'янських мовах, але зчезло з них, в польській лишаячись як «*istny*», «*ziścić się*».

Найкращим виходом був би мабуть компроміс. Німці, поляки з іншими західними слов'янами, хай привертають слово «*die wahrheit, iscizna*» коли треба перекласти праці Гайдегера, а південні і східні слов'яни хай виберуть одне з двох — правду або істину — для всіх сфер життя. Бо інакше діагностоване Безансоном роздвоєння дійсності і онтологічна брехня ніколи в них не щезнуть. Зрілі християни мали б бути лідерами в цьому процесі боротьби з усіма формами фальшу. На жаль, ставлення більшості православних Церков до російських злочинів проти українців показує, що не є вони сіллю землі і світлом світу. Ніде правди діти, що і підхід багатьох католиків до війни нас розчаровує. Винятково актуальними вже третій рік були ці слова з коліноприклонних молитов: «Господи, вислухай моління наше і зшли безліч милости Твоєї і щедрот Твоїх на насліддя Твоє. Захисти нас святими Твоїми ангелами, зодягай нас у зброю справедливості Твоєї, охорони нас істиною Твоєю, збережи нас силою Твоєю, визволи нас від усяких лихих обставин і всякого підступу ворожого».

о. Богдан Панчак

«Ми з терпеливістю очікуємо її заступництва»

За участю Ольштинсько-Гданського Владика УГКЦ Аркадія Трохановського, отців Венгожевського Деканату, отців-монахів ЧСВВ та отців Білоруської Греко-Католицької Церкви спільнота парафії Святої Трійці в Білостоці в суботу 18 травня торжественно відсвяткувала храмовий празник й усердно молилася за справедливий мир, припи-

«Дане свято дуже знаменне, тому що ми тут, на Підляшші, нічого нового не придумуємо — відзначив парох білостоцької парафії о. Андрій Залевський SVD — ми відновлюємо, відкриваємо культ ікони, перед якою вже перед століттями молилися віряни різних конфесій: православні, католики, протестанти й всі. Вона обдарувала своїми ласками.

До свята Супраської Богородиці, між іншими, віднісся ольштинський ординарій: «Сьогоднішнє свято поклоніння іконі Матері Божої з Супрасля вчить нас приходити до Богородиці постійно та з терпеливістю очікувати її заступництва. Вона, як Небесна Матір, хоче завжди бути з нами, в різних моментах нашого життя. Будьмо з Нею, бо вона для нас. Вона також вчить нас любити і в цьому їй наслідуймо. Нехай слова: „Це мати Твоя” будуть нашими словами, пригадаймо їх собі за кожним разом

*Чудотворна ікона
Супраської Богородиці.*

нення війни в Україні й повернення її до сім'ї вільних народів світу.

Урочиста літургія в білостоцькому римо-католицькому храмі Святого Духа, де греко-католики знайшли прихисток від дня заснування парафії, почалася від посвячення копії Супраської Богородиці, тетраподної ікони в сріблі.

Чин освячення напрестольної ікони Супраської Богородиці.

Божественна Літургія служилася двома мовами — українською й білоруською, тобто тими самими, що ними спілкувалося місцеve населення в роки прийняття Берестейської Унії, роки становлення й розвитку з'єдиненою з Апостольською Столицею Церкви, праці першого мученика Унійної Церкви св. Йосафата Кунцевича.

й того тримаймося виповнюючи заповіт Ісуса Христа. А це важливе. У сьогоднішньому Євангелії від св. Івана Ісус Христос говорить про ненависть до тих, хто Його не любить. Тим самим хоче і нам сказати — хто вірить в Бога, того віра завжди виставлена на випробування (Ів. 15.19). І Христос мовить (Закінчення на 15 сторінці)

Спільнота парафії св. Трійці в Білостоці з Владикою Аркадієм Трохановським.

Проща до ярославської ікони Милосердя Двері

— проповідь Митрополита і Архієпископа Євгена Поповича (фрагмент)

...Сьогоднішній час, в якому прийшлося нам жити, нащадкам Праведного Митрополита Андрея, якже подібний до тих темних сторінок нашої недавньої історії. Темрява, зло, вогонь, новітній терор та смерть, знову лягає на нашу землю...

Наша Церква в Польщі, від перших хвилин божевільної війни, окрім несення гуманітарної допомоги Україні, постійно триває на молитві, випрошуючи у Всевишнього «Божого миру» для багатостраждального українського народу...

Перша — це коронація папськими коронами, яка мала місце в нашій новітній історії в 1996 році, коли папський легат Кардинал Алкіле Сільвестріні, в асисті перемиського єпископа Високопреосвященнішого кир Івана, наклав на її голову

Ярослав. Храм Преображення Господнього.

Сьогодні, тут у Ярославі, бачимо багато паломників, яких війна вигнала з української землі! Більшість з Вас знає марійні відпустові місця в Україні, зокрема Зарванцю, Гошів, Грушів тощо! Багато з вас було на прощах в Ченстохові, Люрді, Фатімі чи Межигор'ї. А сьогодні Ви є в Ярославі! Саме, чому ми сьогодні є в Ярославі?

Бо Ярославська Ікона Матері Божої Милосердя Двері, яка тут, в цьому храмі, знайшла своє місце, є одною з перших українських ікон, яку Католицька Церква визнала як чудотворну, та через римських архиєреїв наділила цей храм та ікону Ярославської Матері Божої особливими ласками.

Нагадаю, що вже в 1779 році Папа Пій VI видав окрему буллу, в якій визнав Ярославську Ікону Матері Божої чудотворною та наділив її ласками повного відпусту.

З історії цієї чудотворної ікони, хочу нагадати ще дві події, які прославили її на цілий світ.

освячені святим Папою Іваном Павлом II корони, які були даром вірних нашої Церкви. Тут слід згадати, що до того акту коронації, окрім Владики Івана Мартиняка, спричинився тодішній парох ярославського собору о. Богдан Прах, якому завдячуємо також привернення храму до його первісного образу, після апокаліптичних руйнувань в час розгрому нашої Церкви на перемиській землі.

Другим вагомим фактом пов'язаним з історією цієї ікони було бажання Папи Франциска, щоб Ікона Ярославської Божої Матері була присутня у Ватикані на відкритті Року Божого Милосердя в грудні 2015 році. Ця подія надалі стоїть в нашій пам'яті, спричинилася до ще більшого культу цього святого обличчя, яке невтомно споглядає на кожного з нас, хто в бідах та скорботах прибігає сьогодні до неї.

А сьогодні, до нашої Небесної Матері, святині українського народу прибігаємо ми, її діти, втомлені війною та негараздами щоденного життя.

Дорогі браття й сестри!

Людина сама багато вчинити не може, людина у своїх земських подвигах все потребує допоміжної другої людини та підтримки Неба. Другу людину кожен з нас сам шукає і з нею в'яже свою долю, а підтримку з Неба всім нам дарує Божа Мати, особливо наша — Ярославська — «Милосердя Двері», яка спроможна кожного з нас провести крізь цю долину сліз та невдач у Світ свого Сина, чю славу Він сам нам відкриває на Таворській Горі.

Тому, особливо сьогодні, у 2024 році, який Папа Франциск проголосив роком молитви, просім всі перед Її ласкавим обличчям ласк для нашої Церкви, для нашого народу, визволення з неволі гріха, перемоги над злом, яке намагається знищити нашу українську землю та наш народ, для наших родин та, вкінці, для кожного з нас зокрема. Ярославська Божа Мати, споглянь ласкавим оком на нашу недолу, візьми нас за руки та уведи у світ свого Сина.

Дорогі прочани!

Папа Франциск у Буллі *Misericordiae Vultus* з квітня 2015 року, якою проголошував Рік Божого Милосердя, писав: Марія, яка відкриває для нас двері милосердя, є «Матір'ю милосердя», але передусім є Матір'ю Ісуса Христа. Її

Ми знаємо, що «сьогодні український» світ потребує добра й сили, щоб подолати тривогу і зло. Нам потрібен Бог, тож несімо Його людям, як вона. З постійною допомогою Матері Милосердя ми знайдемо силу перед лицем зла. Немочі перестануть нас мучити та ми навчимося довіряти Божому милосердю — як наша Ярославська Мати — Милосердя Двері.

Сьогоднішнє паломництво до ярославської ікони Матері Божої не завершується на тій спільній Літургії.

Згідно з нашим задумом, хочемо, щоби це паломництво тривало постійно. Маємо свідомість, що сьогодні до Ярослава не могли прибути всі, хто бажав. Тому, Мати Божа сама піде в прощі до наших парафії, щоб біля себе збирати всіх своїх дітей, щоб вони, разом з Нею, ставали на молитву та продовжували цей ланцюжок постійної молитви за наш народ, Церкву і себе самих.

Наші парафії відвідає Її вірна копія, подарована нам всесвітлішим отцем митратом Богданом Прахом та колективом Українського Католицького →

XXX ювілейний

Фестиваль української сакральної творчості в Білому Борі

У суботу **25 травня 2024 р.** в Білому Борі пройшов XXX Фестиваль Української Сакральної Творчості для дітей та молоді. Кличем цьогорічного ювілейного Фестивалю були слова «Святі мученики — світильники Христової віри». Зустріч дітей почалася від спільної молитви перед іконою Мати Божої в білобірському санктуарію. Божественну Літургію очолив о. митрат Богдан Галушка у співслужінні отців з деканатів: кошалінського, слупського та познанського. Проповідь виголосив о. д-р Ярослав Роман. У своєму слові звернув він увагу на історію Пратулинських Мучеників яких 150 років з дня смерті відзначаємо та пригадав історію фестивалю.

Після літургії почався XXX Фестиваль Української Сакральної Творчості. Фестиваль відкрили о. митрат Богдан Галушка та директор Катехитичного Відділу о. д-р Ярослав Роман. На сцені появились учасники, які прибули з Кошаліна, Щеціна, Піли, Валча, Щецінка, Старгарду та Білого Бору, з якого виступило кілька груп. Програма кожної групи була дуже різноманітна. Ми всі пригадали собі фрагменти історії про Пратулинських Мучеників, святих нашої Церкви, вислухали релігійних пісень та віршів. Були повчальні науки на основі Катехизму а також відчували ми велику любов до України, з якою через драматичні події єдналися. На

завершення Фестивалю відбулося нагородження переможців художнього конкурсу: Великодньої листівки „Христос Воскрес” та „Жінки — Героїні в Євангелії Святого Матея”

На закінчення Фестивалю нагороджено усіх учасників, яких на сцені було 120 осіб.

Слова подяки керуємо до організаторів о. Ярослава Роман, о. Марюша Дмитерко, о. Михайла Іванців та сестри Меланії Кузьо, греко-католицької парафії в Білому Борі, дирекції загальноосвітнього ліцею ім. Траса Шевченкі, а також до всіх опікунів, священників та дітей і молоді, які взяли участь у цій зустрічі дітей. Добродіями Фестивалю був Молодіжний Фонд Вроцлавсько-Кошалінської Єпархії (пожертви зібрані священниками в часі душпастирських відвідин).
Редакція

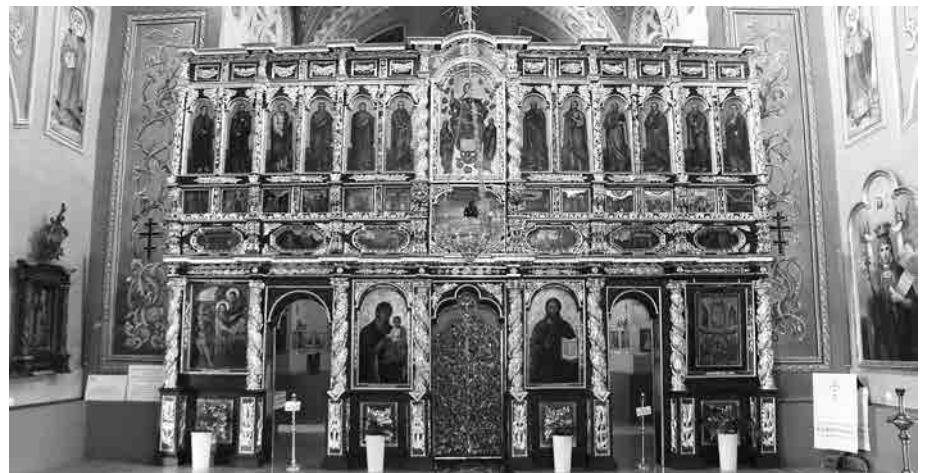
Учасники XXX Фестивалю української сакральної творчості в Білому Борі

Університету у Львові — копія, яка була вже освячена й сьогодні, як колись Марія пішла у відвідини до Єлисавети, так сьогодні відвідає наші парафіяльні спільноти. Першою спільнотою, яку відвідає Ярославська Мати Божа, буде парафія Блаженного Миколи Чарнецького у Варшаві, де парохом є колишній кустош ярославського собору о. Богдан Круба.

Паломництво Ярославської Божої Матері по наших парафіяльних спільнотах триватиме цілий рік, й вона повернеться до нас, в травні 2025 року — Році, який для нас є Ювілейним Роком, Роком Надії, Роком нової ласки та часом, в якому — віримо — що Господь Бог, за Її посередництвом, обітре наші сльози та приверне нам радість життя.

Наші розважання закінчимо молитвою Праведного Митрополита Андрея Шептицького, якою закінчує своє

послання до народу в час темряви та війни: «О Мати Милосердя, випроси (Закінчення на 12 сторінці)

Іконостас храму Преображення Господнього в Ярославі.

Перша молодіжна піша проща до чудотворної ікони «Милосердя Двері»

7 жовтня 2023 р. Б. на зустрічі молодіжних спільнот Перемисько-Варшавської Архиепархії в Кракові виникла ідея, яка тоді здавалася лише недосяжною мрією. Проте молоді серця загорілися цим настільки, що неможливо було залишитися байдужим і першу цеглину було закладено. Покійний отець Григорій Назар напевно стримано радів на небесах споглядаючи, як молодь, якій він посвятив своє життя, продовжує його справу.

17 травня 2024 року Божого, 6 година ранку, Архикатедральний Собор св. Івана Хрестителя в Перемишлі. Наша мандрівка до Ярослава розпочалася Молебнем до Пресвятої Богородиці. А далі...? А далі українська молодь, яка з'їхалася з різних куточків Польщі, власноруч почала творити історію. Перші кроки,

які почали переростати в кілометри, перші ознаки невеликої втоми та ніхто цього й не помічав, бо очі кожного сяяли від піднесення та радості. Тут одразу пригадуються слова евангелиста Матея: «Адже де двоє або троє зберуться в Ім'я Моє, там і Я серед них!» (Мт. 18:20)

Значний відрізок дороги залишився позаду і ми наблизилися до нашої першої зупинки — реколекційного дому Згромадження Сестер Службниць Непорочної Диви Марії «Effata». Нам назустріч вийшли сестри, які прибули з різних країн світу: Україна, Польща, Словаччина, Італія, Сербія та ін. Усмішки на їхніх обличчях, відкриті серця та смачнючий похачунок зарядили нас енергією на подальшу подорож. Проте залишалася ще одна незвершена справа. На території цього монастиря, в саду, ми спільно посадили дерево — шовковицю, в пам'ять про о. Гриця, приятеля молоді. Кожен проходячи до цього дерева зможе пригадати приємні моменти із земної мандрівки о. Григорія, яка добігла кінця. А наша подорож триває за його небесним заступництвом.

В дорозі не було часу, щоби засумувати, з нашими то отцями — це щось з іншої реальності, за що ми їм дуже вдячні. Постійний позитив, молитви на вервиці, пісні прослави Богородиці та її Сина, а Бога нашого Ісуса Христа — все це було настільки атмосферно, що навіть пишучи ці рядки, думками та духом знову і знову переживаєш цю прощу. Непомітно, в лісі, серед густої зелені, нас велично зустрів костел, який

Перед катедральним храмом св. Івана Хрестителя.

став прихистком для втомлених прочан на деякий час. Божественне місце, яке дозволило усім відновити свої сили, бо дорога залишалася ще не близькою, але і це нікого з нас не лякало.

Втома починала накопичуватися і довелося робити незаплановану зупинку для короткого перепочинку. Та це було насправді Боже провидіння, що він так нами покерував. Дехто тільки присів, щоб дати ногам відпочити, як ми почули колону машин, яка наближалася до нас та безперервно сигналіла. Одразу всім стало зрозуміло — їде весілля. Не розгубившись та довго не думаючи, за старими українськими звичаями ми перегородили дорогу та зробили імпровізовану браму для молодят. Наші старання були винагороджені. Вся колона машин зупинилася і наречений вийшов до нас, далеко не з порожніми руками. Читаючи цей уривок напевно кожен хто не пішов на цю прощу пожаліє ще більше. А ми з позитивними емоціями та солодощами в кишенях пустилися в дорогу, щоб надолужити витрачений час, хоч і не на даремне.

Остання зупинка, майже перед самим Ярославом і знову костел гостинно відкриває для нас свої двері. Варто виразити слова подяки нашим польським друзям за гостинність та можливість перевести подих на зелених галявинах біля обидвох прекрасних храмів. Хоч всі вже були втомлені через край, але пункт нашого призначення вже був зовсім поруч, залишалося зробити останній ривок.

Ярослав зустрів нас допитливими поглядами перехожих та водіїв автівок, а згодом і простих жителів, які виходили зі своїх помешкань, щоби почути і побачити на власні очі процесію молодих людей, які невтомно продовжували крокувати наспівуючи щораз жвавіше

пісні прослави нашої Владичиці. Спочатку було чути дзвони, як попередження, що наше піше паломництво добігає кінця. І ось старовинна українська святиня зустрічає перших молодих прочан та гостинно відчиняє свої двері. Переступивши поріг та побачивши ікону Ярославіської Божої Матері «Милосердя Двері» відчуваєш трепет та благоговіння.

А в голові лише одна думка: «*Матінко милосердна, прибігаємо до тебе, як діти твої та благаємо, випроси в свого Сина перемоги в цій жорстокій війні та справедливого миру для нашого багаторстраждального українського народу*».

Митрополит Євген Попович зі щирою радістю потиснув кожному з нас руку, вітаючи нас такою кількістю молодих осіб, які прийшли вимолити ласки в Богородиці для своїх рідних та своєї Батьківщини. Теплі слова нашого владика дали нам зрозуміти, що ми це зробили, нам це вдалося і у нас за спиною залишилося 38 км дороги, а попереду на нас чекає майбутнє, будівниками якого є ми самі, але лише з Божою поміччю та заступництвом нашої Небесної Матері воно буде насправді довершеним та світлим.

«Під твою милість прибігаємо, Богородице Діво, молитвами нашими в скорботах не погорди, але від бід визволи нас, єдина Чиста і Благословенна. Пресвята Богородице спаси нас».

Павло Гизюк, Спільнота молоді «Tempus», Варшава

Потрійний ювілей Владика Івана Мартиняка

(Продовження з 1 сторінки)

важких та особливо переломних часах, тому Ви також зобов'язані залишити про ці часи, про свою тодішню працю, своє свідчення. Без сумніву багато ви записали, багато розповідали про ці минулі часи, але варто ще більше записати, награти, розповісти, щоб пам'ять про них не пропала.

Річка Дністар недалеко Спаса.

Вісімдесят п'ять років життя це багато в порівнянні до середньої красивої, але це не аж надто багато. Сьогодні люди, користаючи належно з медичної опіки, можуть жити і значно довше. Дивлячись на приклад святих Захарії і Єлисавети, не знаємо також що це Бог, у своїх задумах, передбачив для Вас та одночасно і для нас. Вмійте достережати ці Божі задуми, якщо вони несподівано появляться на порозі Вашої хати та Вашого життя. Не противтеся, не

відкидайте жодної пропозиції, яка може послужити Вам особисто, а також і нам та цілій нашій Церкві».

* * *

Високопреосвященніший Іван Мартиняк Архієпископ і Митрополит Перемисько-Варшавський УГКЦ народився

1964 р. отримав священничі свячення з рук римо-католицького Митрополита Вроцлавського Болеслава Комінка. У 1972 р., після розподілу Вроцлавської Архiepархії, переїхав до Гожівської Єпархії і став душпастирювати в греко-католицьких парафіях. З 1975 р. почав душпастирювати в Лігниці і пасторальних центрах Модли, Заменіц і Любліна. У 1977 р. був обраний членом Капітули єпархії у Перемишлі.

20 липня 1989 р. Папа Римський Іван Павло II призначив Івана Мартиняка єпископом-помічником Примаса Польщі у справах українців греко-католиків у Польщі. 16 вересня 1989 р. у Ченстохові відбулася єпископська хіротонія, яку очолив Верховний Архієпископ Мирослав Іван Любачівський.

16 січня 1991 р. Владика Іван Мартиняк призначений єпископом Перемиської греко-католицької єпархії. 24 травня 1996 р. Апостольський Престіл підніс Перемиську Єпархію до гідності Перемисько-Варшавської Митрополії, а єпарха іменував Архієпископом і Митрополитом Перемисько-Варшавським.

21 серпня 2007 року Високопреосвященного Івана Мартиняка Указом Президента України нагороджено орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня.

7 листопада 2015 року Святіший Отець Франциск прийняв зречення з уряду Митрополита і призначив на його місце Архієпископа Євгена Поповича.

* * *

Із всупного слова Ольштинсько-Іданського Владика Аркадія Трохановського до фотоальбому присвяченого ювілеям Митрополита-сеньйора Івана Мартиняка: «Коли мені сповнилося 16 років, я взяв участь в історичній події, →

Хшаново. Празник святих Петра і Павла. 16 липня 2005 р.

яка відбулася в Ченстохові 16 вересня 1989 року. Саме тоді відбулася хіротонія першого від 1947 року єпископа для вірних Греко-Католицької Церкви в Польщі. Це був чудовий досвід, враховуючи, що якраз цей священник був дорогим гостем у нашому домі в Шпротаві, коли приїхав відслужити літургію для нашої греко-католицької спільноти. Наша сім'я, звичайно, не могла пропустити такої події.

1989 рік став особливо знаменним в історії Польщі. Це було реальне падіння комунізму і початок нової дійсності. Вона торкнулася й греко-католиків. Святий Престіл, в особі о. Івана Мартиняка, пароха греко-католицької парафії в Лігниці, Модлі і Заменицях, призначив цього священника єпископом для греко-католиків у Польщі та відновив греко-католицьку єпархію Перемишля, яка територіально огортала всю Польщу.

Греко-Католицька Церква виходила з підпілля, з тих неславних років, коли комуністична влада взагалі не визнавала нашої Церкви. Це була Церква, яка не мала своїх єрархів, бо після ув'язнення їх совітською владою, вони помирили у тюрмах і на засланні. Ця роль, єрархів, починаючи з 1947 року, призначена була для кожного з наступних примасів Польщі. Почергово це були: Примає Август Глонд, Примає Стефан Вишинський та Примає Юзеф Глемп.

Наш високоповажний ювіляр обрав для провідних слів, які знайшлися в гербі єпископа, таке покликання: „Пресвята Богородице, спаси нас“! Ці слова керували архиєпископом Іваном

Мартиняком протягом усього його активного служіння. Любов до Божої Матері виявлялася в численних паломництвах до різних відпустових місць, які були присвячені Марії.

Розпочався новий етап у житті Греко-Католицької Церкви, а також у житті Владики Івана Мартиняка. Скоро виявилось, що це була безконечна проща з Перемишля по всій Польщі, у тому

розвивалося літургійне і молитовне життя.

90-ті роки XX століття були часом інтенсивного розвитку Греко-Католицької Церкви в Польщі. Саме ця робота принесла реальні результати. У 1996 році було утворено Перемисько-Варшавську Митрополію очолену Владикою Іваном Мартиняком, призначеним і піднесеним до сану архиєпископа та

Гурово Ілвецьке. Зустріч з Блаженнішим Святославом Шевчуком. 29 червня 2013 р.

і до Гданська, Кошаліна, Щеціна, Зеленої Гори, Вроцлава, Вармію і Мазури, Лемківщину та ще багатьох інших місць. Проща була записана в турботу про вірних, тобто заснування нових парафій або відвідування існуючих, турботу про священничі покликання, формування релігійного і національного духу поручених йому вірних. Це була будова спільноти, як духовної, так і матеріальної. Будувалися нові храми,

Вроцлавсько-Гданську Єпархією, яку очолив колишній генеральний вікарій у Перемишлі о. Теодор Майкович, призначений єпископом. Після його передчасної смерті єпархію очолив у 1998 р. єпископ Володимир Юцак ЧСВВ.

Була заснована структура, якої раніше не існувало і про яку було важко думати. Це сталося завдяки праці архиєпископа Івана Мартиняка, яка не припинялася. Це надалі душпастирська →

Гурово Ілвецьке. Ювілей 50-ліття парафії. 9 червня 2007 р.

Срібний ювілей архиєрейського служіння Владика Володимира Ющак ЧСВВ

Вроцлавсько-Кошалінський єпарх кир Владика Володимир Роман Ющак ЧСВВ відзначив срібний ювілей єпископського служіння.

Архиєрейські свячення єромонах Р. Ющак прийняв 19 червня 1999 року в соборі Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста у Вроцлаві. Його головним святителем був Митрополит Перемисько-Варшавський Іван Мартиняк, а співсвятителями — апостольський екзарх у Франції та країнах Бенелюксу Владика Михайл Гринчишин ЧНІ, та екзарх Києво-Вишгородський Владика Василій Медвіт ЧСВВ. Владика Володимир Ющак став другим, після передчасної смерті Владика Теодора Майковича, правлячим єпархом тодішньої Вроцлавсько-Гданської Єпархії УГКЦ, яка згодом (від 2022 р.) стала Вроцлавсько-Кошалінською.

«На жаль, цей ювілей Ви святкуєте під час жорстокої війни, яка своїм руйнівним жалом пронизує Україну і холодним відголоском торкає Польщу. Ваше архиєрейське служіння, особливо в цей тяжкий час, сповнене пастирською турботою про вірних нашої Церкви та любов'ю до всіх, хто, рятуючи власне життя, покинув домівку і опинився в гостинній Польщі» — у вітальному слові від Глави нашої Церкви, Блаженнішого Святослава, зокрема у наведених словах, немов заключається ціла сутність життя, праці й душпастирського служіння Владика Володимира Романа

опіка над вірними, утворення нових душпастирських осередків, зусилля з відновленням греко-католицьких храмів, опіка над молодіжним рухом «Сарепта», участь у фестивалях чи оглядах сакрального мистецтва для молоді, налагодження відносин з римо-католицькими єпископами з Польської Єпископської Конференції чи участь у засіданнях Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви. До цього доходять зустрічі з державними владами та місцевою адміністрацією.

На цій дорозі вже втретє мої шляхи перехрестилися з архиєпископом Іваном Мартиняком. Я був висвячений на диякона Митрополитом Перемисько-Варшавським у 1998 році в Шпротаві під час свята Преображення Господнього. Для мене це був початок нового етапу життя.

Ющак ЧСВВ, Єпарха Вроцлавсько-Кошалінського, ювілей 25-річчя єпископської хіротонії якого відсвяткувала ціла єпархія в суботу **15 червня** (2024 р.) у вроцлавському соборі Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста Господнього.

Владика Володимир 25 літ тому вибрав для свого служіння клич «Вгору піднесімо серця!» — вельми покріплюючі слова.

Перед жертвником собору, в день святкування ювілею, стали владика нашої Церкви: Архиєпископ і Митрополит Перемисько-Варшавський Євген Попович, Владика Володимир Ющак, Єпарх Вроцлавсько-Кошалінський, Владика Аркадій Трохановський, Єпарх Ольштинсько-Гданський, єпископ-емерит Петро Крик, й від Римо-Католицької Церкви єпископ-помічник Лігницької дієцезії Пьотр Вавжинек. Разом з ними за іконостасом молилися отці Вроцлавсько-Кошалінської Єпархії, які взяли участь у торжестві разом з сім'ями та мирянами із своїх парафій.

У проповіді до згромаджених у храмі парафіян та запрошених гостей, розповідаючи про життєвий, науковий та душпастирський шлях Владика Володимира, Преосвященний Митрополит кир Євген Попович, між іншими, навів також фрагмент папської булли, документу найвищого рангу від Апостольської Столиці, яким чверть століття тому призначено ієромонаха (отця)

У своєму архиєпископському служінні Іван Мартиняк дочекався єпископа-помічника. Можна сказати, що таким чином він відновив традицію єпископа-помічника для Перемишля. Це відбулося у 2013 році, а номінацію отримав парох катедрального собору в Перемишлі, генеральний вікарій о. Євген Попович, сьогоднішній Перемисько-Варшавський Митрополит.

Архиєпископ Іван Мартиняк інтенсивно працював на Вармії та Мазурах відвідуючи парафії з нагоди різних свят. Саме в Хшанові він приймав Патріярха Любомира Гузара, а згодом Патріярха Святослава Шевчука в Гурові Ілавецькому. Були тривалі зносини з вірянами, виселенцями операції „Вісла”.

Митрополит Іван Мартиняк у 1990 році підписав документ, на основі якого

Владика Володимир Ющак ЧСВВ.

Володимира єпископом: «Тому, що Католицька Церква охоплює безчисленну кількість народів, вона завжди берегла їхні гідні уваги звичаї й обичаї, звідси видно її різномірну досконалість і красу. А ми, маючи на увазі ті рації й розваживши ті справи, думаємо тепер про спільноту Вроцлавсько-Гданської Єпархії візантійсько-українського обряду, для якої спішимось призначити второпного пастиря, після того, як з життя відійшов Всечесний брат Теодор Майкович, її останній зверхник і пастир. З довір'ям звертаємося до тебе, дорогий сину, який відзначаєшся солідним знанням, передусім у юридичних справах, а також і в душпастирстві вже маєш непересічний досвід. Тому спираючись на нашої Апостольській владі, проголошуємо й устанавляємо тебе →

став видаватися часопис „Благовіст” та щорічний календар-альманах. Оба видання до сьогодніяються на читачьому ринку в Польщі, реально засвідчуючи про живучість і витривалість нашої помісної Церкви.

Сьогодні особисто мандрую (подорожую) цими самими дорогами Вармії і Мазур організуючи душпастирське життя в новоутвореній Ольштинсько-Гданській Єпархії. Чи міг би собі це уявити 16-річний юнак, який спостерігав хіротонію в Ченстохові? Звичайно — ні! Однак 23 січня 2021 року цей же давній хлопець сам пережив таку саму хіротонію, очолив нову єпархію і включився в роботу, яку виконував колись архиєпископ Іван Мартиняк, а потім, після нього, виконує архиєпископ Євген Попович».

Вроцлавсько-Гданським єпископом-єпархом візантійсько-українського обряду, надаючи тобі рівночасно всі права й обов'язки зв'язані з твоєю гідністю і твоїм призначенням, згідно з приписами Канонів Східних Церков, які треба і в інших справах докладно заховати».

Сьогодні, маючи за собою досвід колишнього члена лігницької парафіяльної спільноти, учня українського ліцею, студента й монаха ЧСВВ, священника у кількох парафіях, єпископа, Владика Володимир Юцак у своєму слові особливе місце призначив українській родині, своїм парафіянам і, зокрема, священничим сім'ям: «Дякую сердечно дружинам наших священників. Тішуся, що ви є сьогодні в нашому соборі, що на дорозі приїзду до Вроцлава не станули Вам ніякі перешкоди. Наші отці відповідають за духовну опіку над вірними нашої Церкви, а щоденну опіку над отцями несе те ви, їхні дружини. Деколи може навіть наші отці не усвідомлюють, як багато завдячують вам, також коли йдеться про їхні фізичні, психічні та духовні можливості більшої посвяти себе душпастирській праці. Сердечно вас вітаю та дуже дякую за все, що безпосередньо і посередньо робите для Церкви». Маючи на увазі також ситуацію, яка виникла у світовій спільноті після московитської агресії в Україну та її суспільність Владика відзначив присутність серед нас її громадян: «Сьогодні наші парафії, головні у більших містах, утворюють вже не лише виселенці акції "Вісла" та їхні нащадки, але у великій мірі також новоприбулі до Польщі громадяни України. Радіємо,

Катедральний собор Вроцлавсько-Кошалінської Єпархії УГКЦ.

що ви є з нами, що на еміграції шукаєте своєї Церкви та що разом творимо одну церковну і національну спільноту. Мій заклик та прохання, щоби ніхто не захворів на амнезію, коли йдеться про своє походження, про свою Церкву, про рідну мову та рідну землю. Будьте радше ревними апостолами, які приводять зі собою до церкви також інших людей».

Кожен, хто був присутній в суботу 15 червня в катедральному храмі Воздвиження Чесного Хреста у Вроцлаві, взяв участь у торжественній літургії, мав бажання висловити свою й рідних радість, добрим словом подякувати Владиці й духовно підтримати на шляху дальшого служіння. З привітаннями до достойного ювіляра звернувся Владика Аркадій Трохановський, а безсумнівно

стали вони також словами привітань й від кожного з присутніх: «Бажаємо Вам Владико, щоби добрий Господь щедро благословив Вам на дальші роки Вашого єпископського служіння в Христовому Винограднику, щоби у здоров'ї Ви надалі очолювали довірену Вам Єпархію та допомагали своїм духовним проводом вірянам у дорозі до життя вічного. Нехай Ваше служіння буде на прославу Господа Бога та добра Христової Церкви і українського народу».

Гарним від віків українським звичаєм Владика Володимир запросив на закінчення торжества усіх присутніх до спільної трапези, розмов, спогадів з минулого та нових ідей і помислів на прийдешнє.

ред. Б. Тхір

Спільна світлина з владикою-ювілянтотом на закінчення торжества у вроцлавській катедрі Воздвиження Чесного Хреста.

Патріярх і Кардинал Мирослав Іван Любачівський

24 червня 1914 р. (110 років тому) народився Мирослав Любачівський [після смерті Йосифа Сліпого 7 вересня 1984 року Мирослав-Іван Любачівський перебрав керівництво УГКЦ і став наслідником покійного Патріярха та опікуном семи мільйонів вірних своєї Церкви]. Глава УГКЦ 31 березня 1991 р. торжественно повернувся в Україну до свого законного престолу Верховних Архієпископів Львівських. Тим самим дійсно завершилося понад півстолітнє перебування нашої Церкви в катакомбах після її нелегального скасування на псевдо-соборі у 1946 р.

Кардинал Мирослав Іван Любачівський, перед своїм поверненням в Україну до митрополичих палат на Святоюрській Горі у Львові, не приховував своїх побоювань щодо прийдешнього. Він, між іншими, ділився такими думками: «Поняття про те, що буде, є радше боязке. Як я там поведусь, тому що я людей не знаю, бо п'ятдесят три роки не був з ними. Вони вважають, що я щось надзвичайного зроблю, забувають, що я є звичайною людиною, до того ще старію».

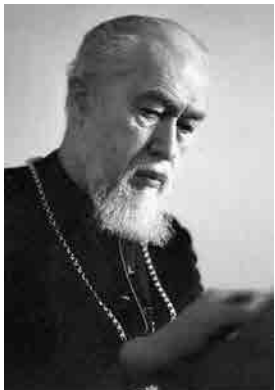
Майбутній Глава УГКЦ народився 24 червня 1914 р. у селі Долина (Івано-Франківська область — Україна). Був найстаршим з поміж трьох дітей Станіслава та Ганни Любачівських.

Початкову освіту здобув у долинській «Рідній школі», а у 1933 році закінчив з відзнакою Стрийську гімназію. Протягом 1934-1937 років навчався у Львівській греко-католицькій Богословській Академії на філософському та теологічному факультетах. У 1937 році продовжив богословські студії в університеті Канізанум в австрійському Інсбруці.

18 серпня 1938 року був висвячений в сан диякона, а вже 21 вересня того ж року в каплиці митрополичих палат катедрального собору святого Юра з рук Митрополита Андрея Шептицького прийняв ієрейські свячення, після чого був призначений на служіння в Львівську Архиепархію. Паралельно продовжував навчання в Інсбруці. У 1939 рр після початку Другої світової війни університет переїхав до Швейцарії, де у 1941 р. о. Мирослав Любачівський захистив свою докторську працю з богослов'я на тему боротьби святого Василя Великого з аріанством.

Згодом шлях майбутнього глави УГКЦ проліг до Біблійного інституту в Римі, де в 1944 р. він здобув ступінь магістра біблійних наук і доктора

теології. У 1945-1947 рр. молодий священник вирішив ще студіювати медицину в Королівському італійському університеті в Римі.

Глава УГКЦ Мирослав Іван Любачівський.

У травні 1947 р. о. Мирослав Любачівський виїхав до США для опіки над українськими емігрантами-католиками у Стемфорді. Був духовним пастирем церкви св. Петра і Павла та опікувався школою у Клівленді (штат Огайо). Тут також розпочалася його письменницька діяльність. Вийшло кілька недільних проповідей, переклад Катехізму Тридентського

Собору, праці: «Вірую в єдиного Бога», «Десять заповідей Божих», «Ранішні розважання» та багато богословських статей. Служив також у парафіях штатів Пенсільванія і Вісконсин. У 1968 р. о. Любачівський став духівником Української католицької семінарії св. Йосафата у м. Вашингтоні. Пастирював у Манасі та Річмонді (штат Вірджинія). У 1971 р. його призначено професором Академії св. Василя Великого у Філадельфії (штат Пенсільванія). У 1973 р. о.

Любачівський призначений духівником семінарії св. Василя у Стемфорді, штат Коннектикут. У 1978 р. Папа Римський Павло VI надав о. Любачівському ступінь почесного прелата. У 1979 р. в Сикстинській каплиці св. Петра в Римі за участю Патріярха Йосифа Сліпого і Митрополита Максима Германюка о. Любачівський, першим в історії Української Греко-Католицької Церкви, був посвячений у священницький сан єпископа особисто Папою Римським Іваном Павлом II та призначений архієпископом митрополії УГКЦ у м. Філадельфії.

У 1984 р. після смерті кардинала Йосифа Сліпого владика Мирослав Любачівський став верховним архієпископом Львівським. Наступного року його призначено членом колегії кардиналів з титулом церкви св. Софії у Віа Боччеа в Римі. Після легалізації УГКЦ в Україні, 31 березня 1991 року її глава Блаженніший Мирослав Іван урочисто повернувся в Україну, до свого законного престолу Верховних Архієпископів Львівських, який він обіймав аж до своєї смерті. 1996 року, у зв'язку з поганим станом здоров'я М. І. Любачівського, Синод Єпископів УГКЦ обрав владика Любомира Гузара єпископом-помічником глави УГКЦ. Помер Кардинал Любачівський 14 грудня 2000 р. Б. в 4.00 год. ранку. Похоронений в крипті собору св. Юра у Львові.

Для увіковічення пам'яті Кардинала в Долині 14 вересня 2008 року біля будинку, де він народився, посвятили меморіальну дошку. Було також закладено й освячено наріжний камінь пам'ятника. Його на подвір'ї церкви Різдва Богородиці.

джерело: Синод Єпископів УГКЦ

30 березня 1991 року Глава УГКЦ Мирослав Іван Любачівський повернувся до України.

ГУЛАГ

10 липня 1934 року Постановою ЦВК і РНК срср було засновано «Головне управління виправно-трудова таборів, трудових поселень та місць ув'язнення», більш відоме за російською абрєвіатурою ГУЛАГ (Главное управление лагерей).

Для політичних супротивників більшовицького режиму були створені особливі місця ув'язнення «політизолятори», а також — на початку 1920-х років — Управління Соловецьких таборів особливого призначення, що перебували у віданні органів державної безпеки.

У 1930 роках створили багато спеціалізованих управлінь ГУЛАГу. У них використовували безоплатну працю в'язнів для будівництв загальносоюзного значення. Серед них були Дніпрогес, Біломорсько-Балтійський канал, Комсомольськ-на-Амурі та інші.

Від 1940-х у системі ГУЛАГ почали працювати «шарашки» — закриті науково-дослідні установи, де працювали ув'язнені вчені.

Табори ГУЛАГу були розкидані всією країною. Підпорядковувалися вони лише Москві.

18 млн людей пройшли через радянські табори та колонії в період із 1929

Проща до ярославської ікони Милосердя Двері (...)

(Закінчення з 5 сторінки)

у Бога повний й справедливий мир, не тільки після збройних боїв, але й після духовних боїв ненависті й чвар. Ти одна, Прєсвята, можеш випросити у Бога потрібні ласки для поєднання поміж собою людей. Доведи нас до миру, заснованого на правді, справедливості й любові! Доведи світ до миру, в якому царювали б любов до ближнього, взаємне розуміння та пошанування прав і ті всі чесноти, які готують Боже Царство на світі! Заопікуйся усіма, (...) хто ще занурений у темряву смерті, щоб і для них зійшло сонце правди та, щоб разом із нами могли заспівати Спасителеві світу гімн: «Слава во вишніх Богу, а на землі — мир — во чоловічих — благовоління».

Амінь.

18 травня 2024 р., Ярослав

по 1953 р.; разом із військовополоненими, «спецпоселенцями», засланнями вимальовується страшна картина — 28,7 мільйона осіб пройшли «очищення» у ГУЛАГу. З 1934 по 1953 рік було проведено до 800 тисяч політичних страт.

Кількість померлих у ГУЛАГу в період з 1918 по 1956 рік — від 1.2 до 1.7 мільйона.

Станом на початок 1950-х років українці склали п'яту частину в'язнів ГУЛАГу. В таборах їх все ще налічувалося 362,6 тис., в колоніях — майже 143,6 тис. осіб.

За офіційними даними урядової комісії срср за 1954 р. умови життя і праці в таборах ГУЛАГу були нестерпними. Окрім тяжких побутових і санітарних умов людям було складно психологічно. Виснажлива праця, відсутність зв'язку з близькими пригнічували в'язнів.

«Ідейні, політичні» були набагато небезпечніші для сталінського режиму, ніж злочинці і вбивці. Вони майже не потрапляли на перегляди вироку та амністії. Радянському режимові було простіше управляти і домовлятися зі злочинцями і вбивцями, бо ідейних «перекувати і купити» було майже неможливо. Саме вони несли загрозу сталінському режиму, побудованому на погрозах, вбивствах, примусах і масовому ходінні строем усією країною. Тому цим людям діставався максимум від «любові великого вождя і вчителя».

Рятівні подарунки з волі

«Маленький порятунок можна було знайти у посылках, які передавали з волі. Історикиня, авторка книжки «України в ГУЛАГу: вижити значить перемогти» Оксана Кісь зазначила, що посылки перетворювалися на справжню подію для арештантів. Окрім матеріальної цінності в'язні отримували почуття приналежності до родинного кола.

Зазвичай посылка не доходила до арештантів в непорушеному вигляді. Її оглядала табірна адміністрація і нерідко привласнювала частину переданого. Грабували посылки й кримінальні в'язні, яких утримували разом з політичними. Після збільшення кількості політичних в'язнів, останні змогли давати відсіч «битовикам», а після створення особливих таборів політичних в'язнів утримували окремо.

Багато членів сімей політв'язнів теж були репресованими, тож не всі арештанти могли отримати посылку. Євген

Грицяк пригадував: «Взаємини між політв'язнями різних національностей були дуже цивілізованими, коректними. Часом навіть забувалися і прощалися давні національні образи. Пригадую, 1950 року до мене прийшла перша посылка. А я тоді саме вийшов із карцеру і міг, склавши пальці двох рук, обняти себе за талію... Що мені та посылка? Як псові муха... Але я вирішив поділитися з поляком Томашевським — колишнім вояком польського легіону — під час війни цим легіоном командував ген. Сікорський.

В'язні ділилися посылками лише з тими, хто й сам їх отримував. Аби наступного разу й собі розраховувати на частинку посылки приятеля чи земляка. Я ж знав, що Томашевський, як поляк, посылки точно ніколи не отримає і мені навряд чи колись віддячить. Але пожалів його, дав йому шматочок сала з хлібом. Якби я вдарив його, як українець поляка, він би й сльозинки не зронив. А тут заплакав: «Не сподівався я цього від тебе, українця... Наші народи ворогують, а ти мене підготовуєш».

З невеликих посилок в'язні намагалися залишити хоч трішки до релігійних свят, про які не забували навіть у табірних умовах. Арештантка виправного табору у Воркуті та зв'язкова ОУН Євдокія Івахів згадувала: «З посилок отримували пшеницю і мак. Кутю зробили, одна мишчина, одна ложка і так, як в причасті, щоби всім стало. У Великодні знов, як то першого мая давали ковбаси во такий кавальчик (показує як палець, — Рєд.), то вже дівчата то не їли, а тримали щоби було на Великдень. Як мали посылки якісь, то сі посылками ділили та й так ми проживали»...».

Джерело: «Локальна історія»; «Історія України ЗСУ»

Владика Мирослав Марусин

(1924–2009)

26 червня 1924 року у селі Княжому, біля Золочева на Львівщині, в родині Андрія та Марії Марусин, народився син Мирослав, в подальшому єпископ УГКЦ. Богословсько-філософські студії розпочав у Малій семінарії у м. Львові (1942–1943 роки), у Львівській богословській академії, де навчався впродовж 1943–1944 років.

Під час війни, від 1944 до 1949 року, навчався в архієпархіальній семінарії м. Падерборн (Німеччина), а потім, від 1949 до 1951 року, у Папському східному інституті, здобувши ступінь доктора у 1951 році.

Нижчі та дияконські свячення отримав 24 квітня 1948 року в м. Інгольштадті (Німеччина) із рук Преосвященного Владика Івана Бучка. Відтак ієрейські свячення отримав з рук того ж Архієпископа Івана Бучка 2 травня 1948 року в м. Мюнхені (Німеччина). Опісля, вже як священник тісно співпрацював з владикою Іваном Бучком аж до свого призначення Апостольським візитатором українців у Західній Європі. Окрім цього, здійснював обов'язки секретаря Українського католицького комітету у справах емігрантів із 1951 до 1971 року.

Із приїздом після заслання до м. Риму Патріярха Йосифа Сліпого о. Мирослав Марусин став його секретарем та членом Постсинодальної Літургійної комісії для Української Католицької Церкви (1963–1972 роки). Цього ж 1963 року о. Мирослав розпочав викладання в Українському католицькому університеті Св. Климента у м. Рим (Італія).

29 вересня 1971 року Папа Павло VI прийняв зречення із уряду Апостольського візитатора для українців-католиків у Західній Європі Владика Івана Бучка та призначив на його місце о. Мирослава Марусина.

27 червня 1974 року Папа Римський Павло VI призначив о. Мирослава титулярним єпископом Кадійським. Єпископська хіротонія відбулася 28 липня 1974 року в каплиці Української Папської колегії святого Йосафата у м. Римі за участі головного святителя владика Івана Бучка та співсвятителів — владика Платона Корниляка, Апостольського екзарха Німеччини та Скандинавії, та владика Володимира Маланчука, Апостольського екзарха Франції. Відтак протягом 1977–1982 років владика

Мирослав Марусин був на відповідальному пості віце-президента Папської комісії у справах ревізії Кодексу Східного Канонічного Права.

За призначенням Папи Івана Павла II, від 1982 до 2001 року владика Мирослав, піднесений до гідності архієпископа, був Секретарем Конгрегації для Східних Церков. Його архиєрейське служіння було віддане Церкві та народові, а, одночасно, і служінню чотирьом Вселенським Архиєреям: Павлові VI, Іванові Павлові I, Івану Павлові II та Венедикту XVI.

Помер Преосвящений Владика Мирослав Марусин 21 вересня 2009 року, у празник Різдва Пресвятої Богородиці, о 9.30 місцевого часу, у м. Римі (Італія), в українській Папській колегії святого

Йосафата. Похований на римському кладовищі Prima Porta у секції захоронень Конгрегації для Східних Церков.

Кир Мирослав був автором численних видань і наукових праць богословського, історичного, літургійного та біблійного змісту. Віденський університет з нагоди 600-ліття богословського факультету відзначив його почесним докторатом. Також він був дійсним членом Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Український вільний університет у Мюнхені теж зарахував його до числа почесних докторів. Завдяки проповідям Владика Мирослава та богослужінням, що він відправляв і які транслювало Ватиканське радіо, виросло та зберегло віру не одне покоління греко-католиків не тільки в Україні, але і на всьому радянському просторі.

*Синод Єпископів УГКЦ,
www.synod.ugcc.ua
— світлина: (бт)*

Владика Мирослав Марусин з пастирським візитом в Гурові Ілавецькому (1984 р.).

Перед іконостасом храму Воздвиження Чесного Хреста в Гурові Іл.

Нова церква в Ельблонгу — освячена

«Нехай буде відомо, що святий престол новозбудованої церкви освячує лише архиєрей при освяченні храму через помазання святим миром і покладення святих мощей.»

Для престолу новозбудованої церкви хай будуть приготовані нові верхній і нижній обруси, які будуть освячуватися перед одяганням, а також всі належні предмети, тобто Євангеліє, хрест, кивот і світильники, які мають бути освяченими, або ж освячуватимуться після одягання престолу. Всі ці речі разом зі святим антимінсом хай стоять на окремому столі у вітварі».

Храм Різдва св. Івана Хрестителя в Ельблонгу.

У суботу 22 червня (2024 р.) своє велике свято мала спільнота нашої Церкви в Ельблонгу. Цього ж дня відбулося врочисте освячення новозбудованого храму Різдва св. Івана Хрестителя й престолу з запечатаними в ньому мощами блаженного Владика Йосафата Коциловського.

Від 1991 р. настоятелем парафії в Ельблонгу (а також в Пасленку) є о. митрат Андрій Сорока. Разом із святом освячення храму парафія також відзначила ювілей 50-ліття свого існування.

Ольштинсько-Гданський єпарх, Аркадій Трохановський, із зворушенням у проповіді до парафіян та гостей ельблонзької парафії, між іншими, відзначив:

«Сьогоднішня подія вписується в ювілей 50-ліття існування греко-католицької парафії в Ельблонгу, яка була заснована у 1974 р. Спільнота, яка переживала різні обставини, але з надією дивилася у майбутнє, яка поставила собі велике завдання збудувати храм, що посвячений Господу Богу. Від маленької каплиці, в якій довгими роками правилася Божественна Літургія, аж до цього прекрасного храму...

Тішимося, що можемо разом брати участь у цій радісній події. Ми так численно зібрані, підтримуємо місцеву спільноту. Це знак надії, це свідцтво, що громада хоче мати свій храм і хоче бути за це відповідальна, щоб усі, хто тут буде приходити, освячував себе Божим Словом, Святими Таїнствами, молитвою. Ми також показуємо, що ми не здаємося,

Чин освячення престолу й запечатання мощей.

і що у рідній мові бажаємо слухати Господнє Слово. Це наша церковна гідність, хочемо бути господарями в себе. Особливо тепер, коли триває війна в Україні та досвідчуючи зла, терпіння — ми повинні нести надію усім народам, що віримо в перемогу добра над злом, а храм, це місце з якого маємо виходити наповнені Божим Словом, словом віри, надії та любові. Що ми, віддаючися в Божі руки, хочемо наслідувати нашого Спасителя та бути людьми миру».

* * *

До недавня греко-католики Ельблонга молилися у невеликому храмі. Це була колишня цвинтарна каплиця в районі нинішнього парку ім. Р. Траугутта, колись кладовища, а навіть кількох кладовищ. Каплиця збереглася від дій II світової війни. Це частка від великого архітектурного комплексу лютеранського костелу св. Анни збудованого у 1901 р. в стилі неоготики, знесеного в 1950-их роках ХХ ст.

Храм знесли з не дуже-то відомих причин, тому що під час війни він не був надто пошкоджений. Немов появилася легенда, що підірвано вежу, бо мала мати дах зроблений із використанням платини... Від костела в місті залишилися три сталеві дзвони, які сьогодні знаходяться в місцевій катедрі св. Миколая.

Вірні УГКЦ у 2021 р. збудували свою церкву, під таким самим покровом, а каплицю передали протестантській громаді міста. Першим греко-католицьким душпастирем в Ельблонзі був о. митрат Іван Яремін, довголітній капелан у міській лікарні. →

Упокоїлася Марія Петрецька

1 червня 2024 р. упокоїлася в Бозі **Марія Петрецька** (з дому Тхір), уродженка Улюча над Сяном.

Б.п. Марія 06 серпня 1936 р. Її батьки Ірина та Михайло Тхір виховували її в українському патріотичному дусі — в любові до рідної мови, традицій та Греко-Католицької Церкви. Раннє дитинство вона провела в рідному Улючу, де й закінчила перший клас початкової школи. Однак жорстокі квітневі події 1946 р., пов'язані із спаленням Улюча польським військом, спричинилися до покинення села та переселення разом з мамою до сусіднього Жогатина.

Оселилися в с. Жулави біля П'ясечна, що на Гуровщині. Однак у зруйнованій понімецькій хаті важко було жити та ще й з хворою мамою, про яку постійно одна Покійна Марія піклувалася,

адже ж ще до акції «Вісла» її батька Михайла комуністична влада заслала до Казахстану (до Караганди), де за своє вільнодумство і патріотичну діяльність відбув 8-літнє покарання.

У цей час Марія, до 1954 року, до повернення батька Михайла із заслання, ще як дитина важко працювала, щоби заробити на хліб та лікування хворої матері. У цій скрутній ситуації

Вона не мала часу на дитячі забави та можливості продовжувати навчання у школі. У 1952 році познайомила-ся з молодим хлопцем Іваном, який

працював у гміні агрономом. У 1957 році вони повінчалися.

У 1961 року із села Бондзе родина Петрецьких переселилася до Пешкова, де жили на хуторі. Разом важко працювали в сільському господарстві та виховували четверо дітей: Івана, Ірину, Романа і наймолодшого Ярослава. Марія разом із чоловіком особливо дбали про виховання своїх дітей у любові до рідного, в пошані до прадідівських земель, до України. Троє із дітей здобули вищу освіту та стали вчителями.

Покійна Марія раділа своїми онуками Анею і Олею, Оксаною, Наталією і Агнешкою, Йоанною і Катериною та онуками Себастьяном і Славком. Дочекалася також 7 правнуків. У 1997 році, вже як пенсіонери, Марія та Іван переселилися жити до Бартошиць, де, доки дозволяло їм здоров'я, молилися в бартошицькій церкві, брали участь у культурних та церковних заходах.

В останні два роки життя Покійна Марія Петрецька змагалася з важкою хворобою. 1 червня 2024 р. її серце перестало битися, Всевишній покликав її до вічності у присутності всіх своїх дітей.

*Нехай пешковська земля,
як рідна з Улюча, буде їй пухом.
Вічна їй пам'ять!*

«Ми з терпеливістю очікуємо її заступництва»

(Продовження з 3 сторінки)

до нас: «Щоб ви любили один одного» (Ів. 15,17). Тими словами Він нас підбадьорює, хоче сказати, що ті, які вірять в Бога, мають себе любити, щоби поширювати мир між нами. А так буде, коли ми будемо слухати Бога та наслідувати Богородицю в її слідуванні як Матері за своїм сином — Ісусом.

Ворог в Україні шаленіє, подвоює свою силу, але Україна не здається. І тому ми приходимо до Богородиці і просимо, щоб вона заступилася за нами, щоб вона представила нашому Небесному Отцеві прохання: зупинення війни, щоб настав мир в Україні та всюди там, де збройні конфлікти; щоб

Хрест та ділянку під будівництво нової церкви освятив в травні 2011 р. Владика Іван Мартиняк. Вона знаходиться при вул. Р. Трагутта 64.

ред. Б. Тхір

звільнено з полону всіх ув'язнених, щоб вони повернулися живим до своїх рідних; просимо про наше здоров'я, просимо про поміч нашим рідним; про це, щоб і наша Церква могла добре служити нашим вірянам...».

Свій празник греко-католицька спільнота Білостока, яка з кожною неділею й празником розвивається й скріплюється під проводом свого душпастиря о. Андрія Залевського SVD та відданих мирян, закінчила спільною трапезою на прицерковному майдані, світлинами та вільними розмовами.

ред. Б. Тхір

* * *

Молитва до Пресвятої Богородиці на чудотворній Супраській іконі славної великими чудесами

О, Вибрана Посудино Набожності, Пресвята, Препоблагословенна і Чудотворна

Діво Маріє, Мати Божа Супраська, що не погорджуєш жоднлю людиною і ніколи не покидаєш тих, хто звертається до Тебе. Я, недостойний грішник, прибігаю до Тебе і з любові до мого Бога віддаю Тобі в рабство все тіло і душу мою, нині і навіки, щоб Ти послужила мені тією силою, якою Пресвята Тройця дала Тобі і завдяки Твоєму заступництву, яке Ти готова надати, в житті і в смерті; керуй, виправляй, охороняй і захищай усіх тих, хто звертається до Тебе. Допоможи мені уникнути всякої поразки й ганьби, але щоб я міг насолоджуватися радістю на землі та на небесах з усіма святими. Особливо Богородице Супраська не покидай мене в моїй потребі, що я висловлюю Тобі радше серцем, ніж устами. Сподіваюсь, що мене вислухає Твій Єдинородний Син, Господь наш Ісус Христос, який у Твоєї присутності зазнав ганебної смерті на хресті, коли меч скорботи пронизав Твою душу і нині живе, і царює з безначальним Отцем, і з пресвятим, благим, животворящим Твоїм Духом нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь!

Дорогі Вчителі, Катехити, Учні!

Вітаємо всю Вашу численну громаду із закінченням навчального року і бажаємо цієї гордості за те, що черговий етап освіти позаду Вас, що всі труднощі та бар'єри до потрібних знань успішно подолані.

Бажаємо, щоби вже сьогодні настали світлі і щасливі дні активного і веселого відпочинку, які порадують гарною погодою і веселим настроєм.

Складаємо всім Вам якнайщиріші побажання щедрих Божих ласк і благословення та успіхів на шляху подальшої освіти.

Із щирого серця бажаємо, щоби наступаючий навчальний рік почався під мирним небом, а в Україні вчителі разом зі своїми учнями стали навчатися у відремонтованих школах і світлих класах.

Редакція «Благовіста»

Церковний фонд (Fundusz Kościelny) і його ліквідація

— точка погляду греко-католика

Коаліційний уряд Дональда Туска, сформований 13 грудня 2023 р., за одну з цілей прийняв проведення змін у державно-церковних відносинах. Зокрема утворено спеціальну міжвідомчу групу, яка має опрацювати пропозиції щодо ліквідації утвореного ще комуністами 1950 року Церковного фонду. Наміром правлячих кіл є ліквідувати цей Фонд — принаймні в сьогоднішньому вигляді — до кінця 2024 р.

Чимало наших вірних, як мені здається, не зовсім усвідомлюють, що всі зміни у державно-церковних стосунках мають відношення не лише до Римо-Католицької Церкви, але й до інших релігійних спільнот. І наша УГКЦ тут ніякий не виняток. Ба, більше — чимало пропонувані різними політиками змін

Високопреосвященніший Владико Іване!

Сердечно вітаємо Вас зі знаменним ювілеєм, трьома ювілеями, які Ви у даний час відзначаєте.

Все Ваше життя від декад нерозривно пов'язане з трудами на шляху збереження й розвитку нашої Церкви в Польщі. Своїм життям, Ви, дорогий Владико, даєте нашим віруючим приклад живої віри, непохитної надії та християнської любові.

У світлий день Ваших ювілеїв, молитовно бажаємо Вам душевного миру, тілесної кріпості, невичерпної радості во Христі Ісусі та щедрих милостей від Господа Бога.

Нехай наш спаситель Ісус Христос щедро обдарує Вас усіма потрібними ласками, скріплюючи і надихаючи Вас на дальшу працю у Божому винограднику, а Божа Мати огортає своїм омофровом!

редакція «Благовіст»

Дорогий, Просвященний Владико Володимире!

З нагоди 25-літнього ювілею Вашого єпископського служіння передаємо Вам найщиріші вітання і побажання міцного здоров'я та Господнього Благословення в подвижницькій праці задля нашої Церкви й народу.

Ми Вам глибоко вдячні за багаторічне служіння Господу Богу та громаді. Ваші молитви, які щоденно підносите до Всевишнього, сьогодні є оберегом для всіх нас. У цей світлий день Вашого ювілею бажаємо Вам, дорогий Владико, Божого благословення у всіх починах та міцного здоров'я для їх подальшого звершення.

Бажаємо Вам надалі плідно сіяти і бачити плоди своєї праці. Нехай ця праця буде для Вас радісною, а для нас — вірцевою. Нехай Ваші молитви, принесуть мир і успішне майбутнє нашій рідній Україні, добробут, процвітання і спасіння всім українцям!

Бажаємо многих і благих літ Вам, Преосвященний Владико! Нехай щедрий Господь Бог обдарує Вас усіма потрібними ласками, скріплюючи і надихаючи Вас на дальшу працю у Божому винограднику, а Божа Мати оберігає Вас своїм покровом.

Рясних Божих ласк і міцного здоров'я Вам, всесесний Владико, на кожен день пастирського служіння!

о. декан Андрій Михалишин та парафіяльна рада
вrocławської парафії Воздвиження Чесного Хреста

у випадку їхнього здійснення матимуть для меншинних конфесій куди значніші, а то й болючіші наслідки.

В яких обставинах і для чого створено Церковний фонд? Яке було його реальне функціонування в ПНР та як він працює з 1989 року? Які можливі шляхи реформи Фонду? Чим можна його

замінити? Які способи вирішення цієї проблеми корисні для УГКЦ в Польщі та за яких умов?

Про все це зможете прочитати у моїй статті «Fundusz Kościelny: likwidacja i... co w zamian?» на ruthenus.blogspot.com (дата допису 24 квітня 2024 р.).

диякон Петро Сивицький

БЛАГОВІСТ — суспільно-релігійний бюлетень. Видає Українська Греко-Католицька Церква у Польщі. Редакція працює на громадських засадах. Редагує колегія: **Владика Аркадій Трохановський, о. митрат Богдан Панчак, о. Микола Костецький** — координатор від Перемисько-Варшавської архієпархії, **о. Євген Сухий** — координатор від Wrocławсько-Кшалінської єпархії. Відповідальний редактор **Богдан Тхір** (бт). **Аркадій Стопа** — технічні консультації. *Погляди авторів публікацій не завжди сходяться з точкою зору редакції. В оправданих випадках застерігаємо собі право виправляти і скорочувати авторські тексти.*

Kuria bp, ul. Biskupa Jana Śnigurskiego 2A, 37-700 **Przemysł**, tel/fax 16 678-78-68, e-mail: kuria@przemyslgr.opoka.org.pl; **Kuria bp**, Pl. Nankiera 15a, 50-140 **Wrocław**, tel./fax 71 343-94-77; fax 71 343-94-67, e-mail: konsystoria@wro-gda.opoka.org.pl; **Kuria bp**, ul. Lubelska 12, 10-405 **Olsztyn**, tel: 89 539 60 48, e-mail: eparchia.kontakt@gmail.com

Adres redakcji: BŁAHOWIST; ul. Kościuszki 28/3, 11-220 Górowo Iławeckie, tel. 89 761-04-21, e-mail: blahowist@poczta.onet.pl, konto: Bank Spółdzielczy w Górowie Ił, Nr 08 8855 0004 2003 0006 3515 0001